

Боротьба з насильством у школах: соціально-економічне значення

У 2012 році у співпраці з Радою Європи і урядом Норвегії ЮНІСЕФ випустив доповідь, в якій детально розповідається про поширеність насильства в школах у світовому масштабі. У документі наведено декілька практичних рекомендацій для урядів, НУО та інших зацікавлених сторін, спрямованих на викоринювання подібного насильства. Тут висуваються три концептуально відмінних, але практично взаємозв'язаних аргументи, які пояснюють, чому викоринювання насильства в школах повинне стати пріоритетом. Простіше кажучи, присутність насильства в освітніх установах негативно впливає не лише на людину, яка безпосередньо стикається з насильством, але й на суспільство в цілому. Несприятливі соціально-економічні наслідки насильства в школах такі, що його викоринювання повинне стати національним пріоритетом для держав, які прагнуть сприяти економічному зростанню та подальшому процвітання і добробуту своїх людей.

Щороку мільйони дітей в усьому світі кидають школу. Згідно з доповіддю, ключовим чинником, що впливає на це, є поширеність насильства в школах. Батьки побоюються за безпеку дітей і тому забирають їх з системи освіти. В результаті можливості працевлаштування, доступні таким дітям у міру досягнення ними зрілості, значно більш обмежені, ніж вони могли б бути. Таким чином, насильство в школах може розглядатися як одна з причин поширення злиденності упродовж декількох поколінь. Крім того, дані вказують на те, що діти з меншин (наприклад, з числа Рома) частіше за своїх однолітків піддаються насильству в школах як з боку учителів, так і з боку учнів. Враховуючи, що групи меншин і так знаходяться в несприятливому економічному стані, обмеження доступу до освіти ще більше ускладнює завдання позбавлення бідності.

Непропорційно низьке представництво дівчат в освітніх установах також може побічно пояснюватися насильством у школах. Учні жіночої статі зазвичай стикаються з великим ризиком сексуальної експлуатації з боку однолітків і вчителів. Крім того, в доповіді відзначається чіткий взаємозв'язок між низьким рівнем успішності дівчаток, вищими показниками народжуваності і зниженням рівня здоров'я як самих дівчат, так і їхніх дітей. Таким чином, низький рівень академічної успішності дівчат може значно ускладнити роботу систем охорони здоров'я в тих країнах, де доступ до медичної допомоги і так ускладнений. Проте окрім економічних міркувань, які породжуються такими результатами дослідження, в доповіді настійно рекомендується не забувати про людські витрати, пов'язані з нездатністю навчати дівчат за тими саме стандартами, що й хлопчиків. Розрахунки показують, що рівень дитячої смертності в країнах Африки на південь від Сахари можна було б істотно знизити (на 1,8 мільйона смертей), якби дівчата здобували середню освіту.

Утримання дівчат у школах є необхідною умовою економічного зростання особливо в регіонах, що розвиваються. Отже, розширення прав і можливостей жінок за допомогою освіти відповідає національним інтересам і повинне фінансуватися відповідним чином. І хоча в доповіді наводиться переконлива економічна аргументація на користь боротьби з насильством в школах для урядів саме тих країн, що розвиваються, тут також йдеться про те, що викоринювання усіх форм насильства в школах має бути пріоритетом для усіх урядів. Наприклад, дані з Великої Британії ясно вказують на те, що у 16-річних дітей, яких цькують у школах, в два рази більше шансів залишитися без роботи, освіти або професійної підготовки, аніж у їхніх однолітків, які не піддавалися знущанням. Не можна недооцінювати наслідки цькування: молоді люди без роботи, освіти або професійної підготовки в три рази частіше страждають від депресії і в п'ять разів частіше мають судимість. Це основні чинники економічного розвитку і процвітання.

Окрім стимулювання урядів до вирішення проблеми насильства в школах шляхом виявлення соціально-економічних витрат, що виникають, якщо не побороти цю проблему, в доповіді показано, як пропаганда відмови від насильства в школах може послужити каталізатором затвердження принципів ненасильства в суспільстві за межами шкільних воріт. Там, де насильство щодо дітей є соціальною нормою, можна впроваджувати і застосовувати на рівні суспільства в цілому практики і політику, спрямовані на захист дітей від насильства в школах. Взаємозалежність між школами і ширшими верствами населення означає, що з насильством необхідно боротися на обох рівнях. Забезпечуючи дітям освітнє середовище, вільне від насильства, ми також надаємо їм навички, необхідні для мирного урегулювання проблем за рахунок обміну знаннями і без нав'ювання страху іншій людині.